

התכלת פרק רביעי מנחות

מד.

עין משפט
נר מצוה

פג א מיי פ"ג מהל' ציית
הלכה 3 סמג עשין כו:
פד ב מיי פ"ג מהל' ציית
הלכה 7 סמג עשין כו
טוש"ע א"ח סימן יד סעיף
:2

פַּהֲגֵי מִי פִּי מַהֲלִי תַפִּילִין
הֲלִי יִסְמַג עֲשִׂין כֹּג
טוֹשׁ"ע י"ד ס' רפ"ו סעיף
: 33

פֿו ד מײַ פֿ״ד מהל' תפילין
הלכה ד סמג עשין כב
טוש״ע א״ח ס׳ כו סעיף א:
פֿו ה מײַ שס הלכה כו:
פֿח ו מײַ פֿט״ו מהל' תפילה
הלכה יב טוש״ע א״ח
סימן קכח סעיף ג:
פֿח ז מײַ פֿ״ד מהל' תפילין
הלכה כו סמג עשין כב
טוש״ע א״ח סימן לו סעיף א:

שיטה מקובצת

[illegible]

וְיָלַךְ שָׁמָּה. וְאֵל אֲבוֹר לֹא מִצְרֵימִים דְּלִיטוּ מִזֵּי דְהוּ כֵּל שְׁלִיט לֹא
מִקְרָא וְלֹא מִשְׁמָה וְלֹא בְּדִרְךְ אֲרֵךְ וְנִגְלָה יוֹמֵר מִשְׁבֵּר
אֲעֻד וְאֵשֶׁה שְׁלִיט (י) מִזֵּי מִתּוֹ: לְבִיט מִדְּרֹשׁ שֶׁ רַבִּי
(ז) חִיָּא. אִיטוּ רַבִּי חִיָּא שֶׁ נִמֵּן שֶׁהִיא חֲשׁוֹב מִרְבִּי כְּלִמְרֵי
(כ"ג קל"א). יְלִדוֹת הֵימָּה צִי וְהַעֲמִי
פִּי בְּנֵמֵן הַבְּצֵל אִי הִיא מִצִּיָּא רִחֵה
מִרְבִּי חִיָּא וְצִמְקוּסְפֵּתָא מִרְסֵינִן לְצִי
מִדְּרֹשׁ שֶׁ לִּי מִרְבִּי מִאֲרִי:

[illegible]

כְּתוּבִים לְכַוֵּן לְשִׁמּוּר עֲבִד לִי שֶׁמִּי
 כָּל לִי כִּינּוּן פִּטְוֹר דְּלֹאֵן בֵּית דִּירָה
 דִּירָהּ הוּא ^(ד) כְּדִמְכֻרִימָן פִּ"ק בִּדְבָק
 בְּתַר ^(ד) גִּבִּי נִשְׁתַּחֲוֶה שֶׁס לִי יוֹם
 הָרִי הוּא כְּאֲנֶשֶׁ הַעִיר הוּא דְמִימִי
 הֵכָא ^(ז) קִיּוֹע לָרֵב יִהְיֶה לֵּא דְטִלִּית
 שְׂאֵלָה לְמִסְתַּכֵּר לִי לְמֻטָּה טִלִּית
 מְדַבְּרָן לְמֻחוּה דְּלוֹרִימָא וְזִ"ע
 מִזִּנּוּן לְמִמֵּר דְּלַעֲנִין לְפִטְוֹר עַד לִי
 יוֹם הוּא דְמִימִי וּמִיּוֹם ^(ח) לְדִמְחוּה נָמִי
 מְדַבְּרָן דְּהָרִי שִׁיטָל כְּמִכְבִּי וְהוּא
 דְּבִי בְּקוֹץ בִּינָן ^(ט) בִּינָן (כָּא) מִסְתַּכֵּר
 עַל מִי וּפְרִיךְ הָא אֲמַר רַב מִשְׁרָשִׁא
 חֻבַּת הַדֵּר הִיא לֹא לְמִיּוֹב שׁוֹכֵר
 מִימִי לֹא אֵלָּא הָ"ק פִּשְׁטוֹר שֶׁהַמְּשַׁכֵּר
 הוּא חֵיב כִּיּוֹן שֶׁאִינּוּ דָּר שֶׁס וְכֵן רִשִׁי
 דְּמִסְכַּת ע"ז ^(י) (דף כ"א. וס) דְּפִרְיָן
 בֵּית נָמִי מִפְּקַע לִיָּה מִמְּחוּה וּמִשְׁנִי
 חֻבַּת הַדֵּר הִיא פ"י שֶׁס יִרְאֶה אֵל
 יְדוֹר כֻּן אֵלָּא שִׁתְּמַשֵּׁן צו לִשְׁתֵּן וְקַש
 יְדוֹר הוּא מִחֵיב וְהוּא לְמִדְּמִינִין רִישׁ ר"א
 דְּמִילָה (שֶׁנֶּה קֹלָה) לֹא לִכֵּל אֲמַר ר"א
 מִשְׁכִּירִי מְנוּחֵ דְּרוּחִין קָלִית הַשֶּׁבֶת
 דְּמִדָּה ר"א שֶׁס לִיָּךְ טִלִּית וְעַשֶׁה
 מְחוּה לְפִתּוֹמֵר חֵיב הוֹאִיל וְצִדּוֹ
 לְהַפְקִירֵן ה"מ לְמִימֵר הוֹאִיל וְצִדּוֹ
^(א) שֶׁלָּה לְהִיחֶה אֵלָּה הַטַּעַם הַבִּיּוֹשׁ כֻּלָּ
 לְבִיע וְלִמְ"ד חֻבַּת טִלִּית כֻּלָּה בְּיִשְׁבָּה
 חֵיב: ^(ב) כֵּן בְּחֵן שְׁאִינִי עוֹלָה לְדִרְבִּין
 רִישִׁי: דּוֹקָא כְּשֹׁאמְרִי לִי עַלֵּה
 דְּכִיתִּיא ^(ג) כְּסוּטָה (דף ל"ט) כִּיָּךְ
 שִׁימֵר לֵכֵת חוֹן הַנִּכְנֶסֶת שְׁאוּ דִּיכִס
 קוּדֶשׁ וְתִסְתַּרְסֵם כְּבִלִּי נָמִי מִתְּתַגְמִין
^(ד) (אֲמֹרֵל לֵהֶסֶן דֵּן מִימִינִין לְהוֹן וְאֲנִי
 שְׁמַעֲיִן מִינֵה וּמִ"מ אֲמֹר ר"מ שֶׁאִפִּי
 וְהוּא ^(ה) עוֹד פ"י שֶׁשֶׁ"ז אֵין לִי לְהִסְתַּרְסֵם
 בִּיבֵרֵה הִיא צִדּוֹ וְתִנֵּיָה כְּסַפְרֵי אֲמֹר לֵהֶס
 מְלֻחֵד

מלמד

זיל מפת"ר חלון זהו גופו דומה לים ובריתו
 "דומה לדג ועולה אחד לשבעים שנה וברדמו
 צובעין תכלת לפיכך דמיו יקרים תניא א"ר נתן
 אין לך כל מצוה קלה שכתובה בתורה שאין
 מצא שברה בעה"ז^(א) ולעה"ב^(ב) איני יודע כמה
 זמן ולמד ממצות ציצית מעשה באדם אחד
 שהיה זהיר במצות ציצית שמע שיש שנה
 בכרכי הים שנמטלת ד' מאות זהובים בכשרה
 שיגר לה ארבע מאות זהובים וקבע לה זמן
 כשהגיע זמנו בא וישב על הפתח בנכסה
 שפחתה ואמרה לה אותו אדם ששיגר לך ד'
 מאות זהובים בא וישב על הפתח אמרה היא
 יכנס נכנס הציעה לו ז' מטות שש של כסף
 ואחת של זהב ובין כל אחת ואחת סולם של
 כסף ועליהם של זהב עלתה וישבה על גבי
 עליונה כשראי ערומה ואף הוא עלה לישב
 ערום כנגדה באו ד' ציציותיו ומפחו לו על פניו
 נשמת וישב לו ע"ג קרקע ואף היא נשמטה
 וישבה ע"ג קרקע אמרה לו גפה של רומי שאני
 מניחתך עד שתאמר לי מה מום ראית בי אמר
 לה העובדה שלא ראיתי אשה יפה כמותך
 אלא מצוה אחת ציונו ה' אלהינו ציצית שמה
 וכתוב בה 'אני ה' אלהיכם שתי פעמים אני הוא
 שעתיד ליפרע ואני הוא שעתיד לשלם שכר
 עבשיו נדמו עלי כד' עדים אמרה לו אני מניחך
 עד שתאמר לי מה שמך ומה שם עירך ומה
 שם רבך ומה שם מדרשך שאתה למד בו תורה
 כתב ונתן בידה עמוד וחילקה כל נכסיה שליש
 למלכות ושליש לעניים ושליש נמלה בידה
 חזן מאותן מצעות ובאת לבית מדרשו של ר'
 חז' חייא אמרה לו רבי "עוה עלי ועשוני גירות
 אמר לה בתי שמה עיניך נתת באחד מן
 התלמידים הוציאה כתב מידה ונתנה לו אמר
 לה לכי זכי במקחך אותן מצעות שהציעה לו
 באיסור הציעה לו בהיתר זה מתן שכרו
 בעה"ז ולעה"ב איני יודע כמה אמר רב
 שלשים יום פטורה מן הציצית מיכן ואילך
 פוגרין בא"י והשוכר בית בח"ל כל שלשים
 יום חייב אבל השוכר בית בא"י עושה מוזה
 ה של יד אינה מעכבת ז' אמר רב חסדא
 אין לו מעכבת אמרו לו אמרת אמר להו
 מצות חר מצוה נמי לא ליעביד ומעיקרא
 מר רב ששט כ"ל שאינו מניח תפילין עובר
 בציצית בבגדו עובר בחמשה עשה יט"ז יוכל
 עשה כל שאין לו מוזה בפתחו עובר בשני
 ד' כל והמניח תפילין מאריך ימים שנאמר
 ה'

זיל טפי. ו' אפי' מוואלט העבד יומר מן האשה. ל"א זיל טפי כלומר זיל ו'הוסק' וזיך' של' עשאי עבד כדי להשלים: **גופו.** מראה גופו ו' **עוולה.** מן הארץ: **לפיכך.** שאינו עולה אל' אחת מן המצוות: **זיל'ט'.** מזהו קלה עשה בעלמא: **גפס של רומי.** נשבעה בחי' המלך שהוא שרה של רומי. ל"א ע"ז (ה) בפסוק אחרון של פרשה (במדבר טו) כתיב ב' פנמים אשל ה' אליהם אחד זכאש' ואחד ב'פסו: **שליש מלכות.** שניטתה: **א' אורן מלכות.** לא מכרה והציאתה ב' והוא היה מן שטרו ופסרה: **הולאה ככח מידה.** ופסרה וכל מל המאורע שלש שנים היא ממתגינה לפי ששמעה נם גדול של חומר ממות שטפסו לו ד' זלייות על פסו: **פונדק.** שליש בו עורבים ופסו: **האסור בים כו.** פטור שמה ויחזור ב' משום "ישב א"י. ללחאן ששקבעה שז' אינו נוטלה משם ואפי' יולא ממנה כדאמר ב' השאל' בב"מ (דף קג.) הלך בקושי יאל' ממנה ממני טורח מוחה אחר ואפי' יולא ממני יסברה אחר מהרה כשימאלנה מזומנת במוחה ונמאלת א"י מיושבת: **אל' שיש לו שסין.** ויאל' אינו מניח אל' אחת אותה מלוא ויאל' קיים: **הוא מלוא נמי** **ליעביד.** דתמי: **ומעיקרא.** דאמר מעכבא: **מאי סבר שמה יפע.** יאי אמר' דלימה מעכבא יפעש ולא יקנה האחרת: **בשמונה עשר.** ד' פסויות יש בכן ואכל מדא קיימי תרי עשה וקשרם לאות והיו לטוטפ' (דברים יא.) ל"א (ב) צוהים כי יציאך (שמות יג) כתיב ו' והיה ו' כי יציאך לאות וגו' ואשרת את החוקים וגו' וצוקא דפרשה תמידי יהיה לאות וגו' והיה ג' וצק"ש (דברים ו) וקשרם לאות והיו לטוטפות וכן צוהים אס' שמוע (שם יא) תרי יהי ו' ושמום אס' דברי אל' דדרשתי בפר' הקומץ [רבה] (לעיל דף לו.) דספינלן קמישמעי שמהא שמה כנגד הל' יהי ח' יא' זליית' ה'. ועשו וממנו יהיה ורואים גדילים תעשה לך יא': ה'

וַיְהִי־כֵן־שֶׁמֶלִיט שְׂאוּלָה בִּי כֹל־
וַיִּיבֹט תֵּנִיָּא נִמְי הִכִּי הָרֵר בִּפְּ
יּוֹם פְּטוּר מִן הַמּוֹזוּז מִיִּכְן וְאִיל
לְאַחֵר מִשּׁוּם יִישׁוּב דָּא׃ תַּפְּ
לֹא שֵׁנו אֵלֹא שֵׁישׁ לוֹ אֲבֵל
לֹא יֵאלֹא מֵאֵן דְּלִית תְּרִי
מִמָּי סִבֵּר גִּזְרָה שְׂמֹא יִפְשַׁע אֵל
בִּשְׂמֻנָה עֶשֶׂה וְכֹל שֶׁאֵין לוֹ
כִּכְהֵן שְׂאִינוּ עוֹלָה לְרוּכֵן עוֹבֵר בִּבְּ
עֶשֶׂה וְכַתְּבָתָם וְכַתְּבָתָם וְאִמֵּר

וְדַרְשֵׁי מִיָּנִינֵי עֵשָׂה (ח) מִפֶּקֶד לֵיֵשׁ פ' וְאֵלּוּ
 כִּסֵּן אֶחָד עוֹלָה לְכָל הַפְּחוֹת מִדְּרַגָּן וְיִזְכִּי
 לְפִי שֶׁזֶהוּ מִפְּסִיק וְאִין לְהַפְּסִיק אִפִּי לִיהֵא

מסורת הש"ס

[illegible]

תורה אור השלם

- וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלֶיךָ וְאַתָּה
בְּמַדְבַּר טוֹ מָא

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה גפה וכו' ע"י
סמ"ד וזלח"כ מ"ה שתי
פעמים בפסוק וכו' אני ה'
אלהיכם: (ב) ד"ה בשמונה
ימי לשון אחר בפ' קדש
תייב והיה כי יציל וגו'
למות וגו' וכן בזה כי
ביאור וגו' בסוף הפרשה
תביא והיה למות וגו'
לשטופות וגו' הרי ה'
ובק"ש וקשרתם לל':

גליון הש"ס

במ' צוה עלי ויעשוני
יורתי. עין יצמות דף כד
ג' חספות ד"ה לא בימי:
ה' ע"ה עולה מן
הארץ. עין רש"י בגמלה
ק' ו ע"ה על ידי חלון
בסנהדרין דף קא ע"ה
רש"י ד"ה חלון ועין שבת
ק' עה ע"ה ושם דף עה ע"ה
חספות ד"ה מפרק:

מוסף רש"י

החלוצין. תולעת שיוצא מן
הים אחד לשבשים שנה,
ויוצעין בדמו תכלת ולכתחלה
יזיט נראה בכל הים אלא
המזון אחד (סנהדרין צא.)
המזון עולה מן הים להרים
ויוצעין בדמו תכלת ונמכר
בדמים יקרים (מגילה ו.)
והמזון מן הים הוא עולה
אחת לשבשים שנה. (חורין
טז.)

רבינו גרשום

ולטפי. כלומר אע"ג דהיינו
אשה לך והוסיף לברך פעם
שנייה ומה בכך: גופו דומה
לים. מראה גופו: וברייטו.
נורתו: שליש למלכות. כרי
שיניחנה להתגיר: כל
שלשים יום פטורה מן

שלושה: [ג] שאני מצווין; [ד] של ר' אחאי; [טז] שאלה. ענין בתוספת בפרק השואל ובהר"ן שם: [טז] הכא ממוחו סיני: עובר ב'ה' עשה דכתיב והיה לך לאות על ידכה. ולזכרון בין עיניך. היינו תרי חד רידך חד רבין עיניך וכתביב והיה לאות על ירך. וכן. והיה לוטטסין את עיניך אה המני: ציצית עובר ב'ה' עשה. גרילים תעשה לך. ועשו להם ציצית. ותנול על ציצית. והיה להם כסמ: דכתיב: ה' עליהם חמילין וקחיה ב'ן שם ה' קשרה: עולין:

שאלה ל' יום: משום ישוב ארץ ישראל. דאי הוה נפק למחר עייל ביה אחרינא משום דמשכח קיל מוזותיה בהדיה כדאמרינן בבבא מציעא [דף קב ע"ב]: אלא שיש לו ואע"פ שאין מניחה אינה חייב. אלא אין מעכבין: גזירה שמא יפשע אי אמת כי לית ליה לא מהכא פשוט וכן אלא חד ר' יו' עשה. ותרי שקרתם לאות על ידיך. והיו לטוטפת בין עיניך. אע"פ שאתם רואים לאות על צלעית. וראיתם אותו: לדוכון כה כח חברכו מאמר להם: ושמו את